Kur’ân Meâllerinde Yâsîn Sûresi’ndeki Tekit Edatlarının Türkçeye Aktarımı: İnne, Kad ve Lâm-ı Te’kîd Özelinde Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Cevdet Tümerkan Çimen
Düzce Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı – Yüksek Lisans Öğrencisi
tcimen.jo@gmail.com

Öz

Tekit, Arapçada bir sözün muhatabın zihnî durumuna göre pekiştirilmesidir ve Kur’ân’ın anlatımında geniş yer tutar. Türkçeye çevrilirken ise edatların çoğu “şüphesiz”, “muhakkak”, “andolsun” gibi birkaç kalıp kelimeyle karşılandığı için âyetlerdeki vurgu farkı kaybolabilmektedir. Bu çalışmada önce tekit kavramı, haber çeşitleri ve Kur’ân’daki başlıca tekit edatları (inne/enne, kad/lekad ve lâm çeşitleri) kısaca tanıtılmış; ardından Yâsîn Sûresi’ndeki tekit yapıları Diyanet İşleri Başkanlığı, Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır ve Ömer Nasuhi Bilmen meâlleri açısından karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmada üç sorun öne çıkmıştır: edatların tek tip kelimelerle çevrilmesi, çift tekitli âyetlerin tek tekitle verilmesi ve kad edatının kesinleştirme anlamının eritilmesi. Çalışmanın sonunda her âyet için gerekçeli bir çeviri önerisi sunulmuş ve Türkçenin yüklem önü vurgu, bildirme eki ve zaman-görünüş ekleri gibi imkânlarından yararlanılması gerektiği savunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Tekit, Yâsîn Sûresi, Meâl, İnne, Kad, Lâm-ı Te’kîd, Belâgat

---

The Rendering of Particles of Emphasis in Turkish Qur’an Translations: A Comparative Study on Inna, Qad, and Lām al-Tawkīd

Abstract

Tawkīd (emphasis) is the strengthening of a statement according to the mental state of the addressee, and it has a wide place in the style of the Qur’an. In Turkish translations, however, most emphasis particles are rendered with a few stock words such as “şüphesiz” (undoubtedly), “muhakkak” (certainly) or “andolsun” (I swear), so that differences of emphasis between verses may disappear. This study first introduces the concept of emphasis, the types of predication (khabar) and the main particles of emphasis in the Qur’an (inna/anna, qad/laqad and the different kinds of lām). It then compares the emphasis structures of Sūrat Yā-Sīn in the Turkish translations of the Presidency of Religious Affairs (Diyanet), Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır and Ömer Nasuhi Bilmen. Three problems stand out: the use of uniform words for different particles, the reduction of double emphasis to a single one, and the loss of the “settled/accomplished” sense of qad. At the end of the study a reasoned translation suggestion is offered for each verse, and it is argued that Turkish should make use of its own means, such as pre-predicate stress, the copular suffix and aspect suffixes.

Keywords: Emphasis (tawkīd), Sūrat Yā-Sīn, Qur’an translation, Inna, Qad, Lām, Rhetoric (ʿilm al-maʿānī)

İçindekiler

Giriş..... 3
1. Tekit Kavramı ve Kur’ân’da Tekit Edatları..... 3
1.1. Kavram ve Amaç..... 3
1.2. Haber Çeşitleri..... 4
1.3. Başlıca Tekit Edatları..... 4
2. Yâsîn Sûresi’nde Tekit Edatları ve Meâllerin Karşılaştırılması..... 5
2.1. Sûre, Yöntem ve Kapsam..... 5
2.2. Yâsîn Sûresi’ndeki Tekit Yapıları Tablosu..... 6
2.3. Bulgular..... 11
3. Çeviri Önerileri..... 11
3.1. Genel İlkeler..... 11
3.2. Örnek Uygulama: Yâsîn 36/14-16..... 12
Sonuç..... 12
Kaynakça..... 13

Giriş

Kur'ân Arapça nazil olmuştur ve Arapçanın anlatım imkânlarını son derece ince kullanır. Bu imkânlardan biri de tekit, yani sözün muhatabın zihnine iyice yerleşmesi için pekiştirilmesidir. Arapçada bir haber cümlesi, dinleyenin durumuna göre hiç tekit almayabilir, tek bir edatla pekiştirilebilir ya da birkaç unsurla birlikte kurulabilir. Belâgatın meânî bölümü bu farkı muktezâ-yı hâl ilkesiyle, yani sözün söylendiği durumun gerektirdiği biçimle açıklar.

Asıl zorluk çeviri aşamasında ortaya çıkıyor. Türkçede Arapçadaki edatların her birine tam karşılık gelen ayrı bir kelime yoktur; bu yüzden mütercimler çoğu zaman "şüphesiz", "muhakkak", "gerçekten" ve "andolsun" gibi birkaç kelimeye başvurur. Bu kelimeler yanlış değildir. Ancak her yerde aynı kelimenin tekrarlanması, tek tekitli bir cümle ile üç tekitli bir cümleyi okuyucuya aynı şiddette duyurabilir. Böylece Arapça metindeki vurgu basamakları Türkçede görünmez olur.

Bu çalışmada söz konusu sorunu Yâsîn Sûresi üzerinden ele alıyorum. Sûreyi seçmemin sebebi, hem inne, kad ve lâm gibi başlıca tekit edatlarının hem de elçiler kıssasında (36/13-32) muhatabın inkârına göre tekitin kademeli olarak artmasının aynı yerde görülebilmesidir. Çalışmanın sorusu şudur: Yâsîn'deki tekit yapıları Diyanet İşleri Başkanlığı, Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır ve Ömer Nasuhi Bilmen meâllerinde nasıl karşılanmış, bu karşılamalarda hangi vurgu inceliği kaybolmuş ve daha uygun karşılıklar neler olabilir?

Konuyla ilgili literatürden iki çalışma bu yazının temelini oluşturur. Kâzım Fethî er-Râvî'nin Türkçeye çevrilen makalesi Kur'ân'daki tekit üslubunu edat edat sıralar ve örneklendirir; Abdulkerim Bingöl ile Mehmet Salmazzem'in makalesi ise tekit ifadelerinin bazı Türkçe meâllerdeki karşılıklarını inceler.[1] Bu çalışmada ben bir sûreyi baştan sona bu açıdan taramaya, meâlleri âyet âyet karşılaştırmaya ve her âyet için bir çeviri önerisi geliştirmeye çalıştım. Yazı üç ana bölümden oluşmaktadır: birinci bölümde tekit kavramı ve edatları tanıtılmakta, ikinci bölümde Yâsîn'deki yapılar meâllerle karşılaştırılmakta, üçüncü bölümde ise çeviri önerileri ve ilkeleri verilmektedir.

1. Tekit Kavramı ve Kur'ân'da Tekit Edatları

1.1. Kavram ve Amaç

Arapçada tekit için "te'kîd" ve "tevkîd" biçimleri birlikte kullanılır. Râvî, Muhtâru's-Sıhâh ve el-Kâmûsu'l-muhît'e dayanarak vâvlı biçimin (tevkîd) daha fasih sayıldığını aktarır.[2] Tekitin faydası, söylenen şeyi muhatabın zihnine ve gönlüne yerleştirmek, onda varsa şüpheyi ve yanlış anlamayı gidermektir. Arapçada tekit o kadar yaygındır ki neredeyse hiçbir söz tekitsiz değildir; Kur'ân da Arapça indiği için bu üslubu çokça kullanır.[3]

Tekit ile yemin (kasem) arasındaki ilişkiyi baştan belirtmek gerekir. Her yemin bir tekit çeşididir, fakat her tekit yemin değildir. Ayrıca Kur'ân'daki tekitli sözlerin hepsi doğrudan

[1] Kâzım Fethî er-Râvî, "Kur'an-ı Kerim'de Te'kid Üslupları", çev. Hasan Keskin, *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 6/1 (2002), 133-174; Abdulkerim Bingöl - Mehmet Salmazzem, "Kur'ân'daki Te'kîd İfadelerinin Bazı Türkçe Meâllerdeki Karşılıklarına Dair Bir İnceleme", *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 8/16 (2017), 166-180.

[2] Râvî, "Te'kid Üslupları", 133.

[3] age., 133-134.

Allah'ın sözü olmak zorunda değildir; peygamberlerin, müminlerin ve inkâr edenlerin dilinden aktarılan tekitli sözler de vardır.[4] Bu nokta Yâsîn için önemlidir, çünkü sûredeki tekitli cümlelerin önemli bir kısmı elçilerin ve kıssadaki adamın konuşmasıdır. Râvî tekitin amaçlarını da sayar: dikkati Allah'ın âyetlerine çekmek, vaadin kesin olduğunu bildirmek, sevaba teşvik etmek ve azaptan sakındırmak bunlardan bazılarıdır.[5]

1.2. Haber Çeşitleri

Meânî ilminde haber cümlesi muhatabın durumuna göre üçe ayrılır. Muhatabın zihni konuya karşı boşsa söz tekitsiz söylenir ve buna ibtidâî haber denir. Muhatap tereddüt ediyorsa bir tekitle desteklenen talebî haber kurulur. Muhatap hükmü açıkça inkâr ediyorsa, inkârın derecesine göre bir veya daha fazla tekit kullanılır; buna inkârî haber denir.[6] Tablo 1 bu üç çeşidi örnekleriyle birlikte göstermektedir.

Tablo 1. Haber çeşitleri ve tekit

Haber çeşidi	Muhatabın durumu	Tekit	Örnek
İbtidâî haber	Zihni konudan tamamen boş	Tekit yok	عَبَسَ وَتَوَلَّىٰ "Yüzünü ekşitti ve dönüp gitti." (Abese 80/1)
Talebî haber	Tereddütlü, şüphe içinde	Bir tekit unsuru	إِنِّي وَضَعْتُهَا أُنثَىٰ "Şüphesiz ben onu kız olarak doğurdum." (Âl-i İmrân 3/36)
İnkârî haber	Hükmü inkâr eden	İnkârın derecesine göre bir veya daha fazla tekit	فَوَرَبِّ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ "Göğün ve yerin Rabbine andolsun ki, şüphesiz o haktır." (Zâriyât 51/23): kasem + inne + lâm

Yâsîn'deki elçiler kıssası bu üçlü ayrımın güzel bir örneğidir. Elçiler önce "İnnâ ileyküm mürselûn" (36/14) diyerek tek tekitli bir haber verirler. Halk onları yalanlayıp sert tepki gösterince cümleyi "Rabbünâ ya'lemü innâ ileyküm le-mürselûn" (36/16) biçiminde yeniden kurarlar. Burada hem "Rabbimiz biliyor" sözü yemin değeri taşır hem de inne ile lâm birlikte gelir. Yani aynı içerik, muhatabın inkârı arttıkça daha çok tekitle söylenmektedir. Bu okuma bana aittir; ama aşağıda göreceğimiz gibi meâllerin bu kademeyi gösterip göstermediğini ölçmek için iyi bir ölçüt sağlar.

1.3. Başlıca Tekit Edatları

Kur'ân'da bir âyette bir ile dört arasında tekit unsuru bulunabilir. Râvî'nin örnekleriyle: "lebi'se mâ kânû yef'alûn" (Mâide 5/63) yalnızca lâmla tekitlenmiştir; "inne 'aleynâ le'l-hüdâ" (Leyl 92/12) inne ve lâmla çift tekitlidir; İblis'in "fe-bi'izzetike le-ugviyennehüm ecma'în" (Sâd 38/82) sözünde ise kasem, lâm, tekit nûnu ve ecma'în kelimesiyle dört tekit vardır.[7]

---

[4] age., 134.

[5] age., 134.

[6] Muhammed et-Tûncî, *el-Câmiʿ fî ʿulûmi'l-belâġa: el-meʿânî ve'l-beyân ve'l-bedîʿ*, 38-40 (naklen: N. İbn Azzûz, "Eḍrubü'l-ḫaber", Belâgat dersi 1. muhâdara notu [Tlemsen: Ebû Bekr Belkaid Üniversitesi, ts.]).

[7] Râvî, "Te'kid Üslupları", 134-136.

İnne ve enne. İnne cümle başında, “elâ” ve kasemden sonra, “kavl” fiilinden sonra, gerekçe cümlesinin başında ve haberinde lâm bulunacak şekilde gelebilir.[8] Enne ise mastar te’vilinde olduğu için fiil, harf-i cer veya “lev” gibi unsurlardan sonra, cümlenin bir öğesi konumunda kullanılır.[9][10]

Kad ve lekad. Kad edatı gramer kitaplarında mâzî fiille tahkîk (kesinlik), muzâri fiille ise çoğunlukla taklîl (azlık) bildirir. Râvî, Kur’ân’da muzâri fiille gelen kadın da tahkîk ve tekit ifade ettiğini savunur.[11] Kada lâm eklenince (lekad) tekit güçlenir; başa vâv gelirse (ve-lekad) çoğunlukla mukadder bir yeminin cevabı olarak anlaşılır.[12]

Lâm çeşitleri. Lâm, Kur’ân’da en çok kullanılan tekit unsurudur. Başlıca türleri lâm-ı ibtidâ (isim cümlesinde ve inne haberinde, lâm-ı müzahlaka adıyla da anılır), yeminin cevabında gelen lâm ve yemin cümlesinin başına gelen lâm-ı muvattıadır.[13][14]

2. Yâsîn Sûresi’nde Tekit Edatları ve Meâllerin Karşılaştırılması

2.1. Sûre, Yöntem ve Kapsam

Yâsîn, Mekkî bir sûredir ve seksen üç âyettir. Konusu risâlet, tevhid ve ba’s (öldükten sonra diriliş) etrafında toplanır; ortasında bir karyeye gönderilen elçilerin kıssası yer alır. İnkâr, itiraz ve ikna gibi farklı muhatap durumlarının hepsini aynı sûrede görmek mümkündür. Bu yüzden tekitin “makama göre” değişmesini incelemek için elverişli bir örnektir.

Yöntem olarak şöyle ilerledim. Önce sûredeki tekit edatlarını Arapça metinden tek tek tespit ettim; her birini haber çeşidi ve işlevi bakımından değerlendirdim. Sonra Diyanet İşleri Başkanlığı (Halil Altuntaş - Muzaffer Şahin), Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır (orijinal ve sadeleştirilmiş baskı) ve Ömer Nasuhi Bilmen meâllerinde karşılığına baktım.[15] Karşılaştırmanın sonunda her satır için bir çeviri önerisi ve gerekçesi yazdım. Toplam on sekiz âyetteki tekit yapıları on dört satırda toplanmıştır; benzer yapılar (36/31, 41, 71 ve 77) birlikte verilmiştir.

Çalışmanın sınırlarını da belirtmeliyim. Tabloya yalnızca inne, enne, kad, lekad ve lâm gibi tekit edatları alınmıştır. Kasr yapıları (innemâ ile nefy ve istisna kalıpları, örneğin “mâ … illâ”), muhaffefe “in” ve kıssadaki tekrar yoluyla yapılan pekiştirmeler kapsam dışında bırakılmıştır. Ayrıca meâllerin farklı baskıları arasında ufak farklar olabilir; alıntılar kuranvemeali.com’daki metinlere aittir.

---

[8] age., 136-137.

[9] age., 137-138.

[10] age., 138-140.

[11] age., 144-145.

[12] age., 145.

[13] age., 141-144.

[14] age., 148-150.

[15] “Yâsin Suresi”, Kuranvemeali.com, erişim 5 Kasım 2026, https://www.kuranvemeali.com/yasin-suresi/1-ayeti-meali. Meâl metinleri sitedeki “Diyanet İşleri (Yeni)” (Halil Altuntaş - Muzaffer Şahin), “Elmalılı Meali (Orjinal)”, “Elmalılı Hamdi Yazır” (sadeleştirilmiş) ve “Ömer Nasuhi Bilmen” metinlerinden alınmıştır. Meâller âyet numarasına göre karşılaştırıldığı için ayrıca sayfa numarası verilmemiştir.

2.2. Yâsîn Sûresi’ndeki Tekit Yapıları Tablosu

Yâsîn Sûresi’ndeki tekit yapıları, üç meâldeki karşılıkları ve önerilen çeviriler Tablo 2’de topluca verilmiştir.

Tablo 2. Yâsîn Sûresi’ndeki tekit yapıları, meâl karşılaştırması ve çeviri önerileri

No	Âyet ve Arapça lafız	Tekit edatı ve belâgî işlevi	Diyanet meâli	Elmalılı meâli	Bilmen meâli	Karşılaştırma ve değerlendirme	Önerilen çeviri ve gerekçesi
1	**Yâsîn 36/2-3** وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ	**Edat:** kasem + inne (إِنَّكَ) + lâm-ı müzahlaka (لَمِنَ) **İşlev:** İnkârî haber; risâleti reddedenlere karşı üçlü tekit.	“(Ey Muhammed!) Hikmet dolu Kur’an’a andolsun ki, sen elbette dosdoğru bir yol üzere (peygamber) gönderilenlerdensin.”	**Orij.:** 2. âyet: “Hikmetli Kur’anın hakkı için” 3. âyet: “Emîn ol ki sen o risaletle gönderilen Peygamberlerdensin” **Sad.:** “Ey Muhammed! Hikmetli Kur’ân’a andolsun ki, sen risâlet görevi ile gönderilen peygamberlerdensin.”	“Kur’an-ı Hakim’e yemin ederim. Şüphe yok ki, sen, elbette (Peygamber) gönderilmiş olanlardansın.”	• Bilmen yemin, inne ve lâmı ayrı ayrı vermiş (“yemin ederim”, “şüphe yok ki”, “elbette”). • Diyanet yemini ve lâmı (“elbette”) vermiş; inne ayrı bir kelimeyle karşılanmamış. • Elmalılı orijinali yemin ile “Emîn ol ki”yi vermiş, lâm karşılanmamış; sadeleştirilmişte yalnız yemin kalmış.	“Hikmet dolu Kur’ân’a andolsun! Hiç kuşkusuz sen, elbette (Allah tarafından) gönderilmiş elçilerdensin.” *Üç tekit de korunmuştur: yemin, “hiç kuşkusuz”, “elbette”.*
2	**Yâsîn 36/7** لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ	**Edat:** lâm (لَ) + kad (قَدْ) → لَقَدْ **İşlev:** İnkârî haber; mukadder yemin + mâzî fiilde kesinlik (tahkîk).	“Andolsun, onların çoğu üzerine o söz (azap) hak olmuştur. Artık onlar iman etmezler.”	**Orij.:** “Celâlim hakkı için daha çoklarına karşı söz hakkolmuştur da onlar iymana gelmezler” **Sad.:** “Andolsun ki onların çoğunun üzerine azab sözü hak olmuştur. Onlar imana gelmezler.”	“Andolsun ki, onların birçokları üzerine o söz (o azap emri) hak olmuştur. Artık onlar imân etmezler.”	• Üç meâl de yemin yönünü vermiş (“andolsun”, “Celâlim hakkı için”). • Kad’ın mâzî fiile kattığı “artık kesinleşti” anlamı yalnızca “-mıştır” ekine kalmış.	“Andolsun ki onların çoğu hakkında (azap) hükmü artık kesin olarak gerçekleşmiştir; bu yüzden onlar iman etmezler.” *Yemin “andolsun ki”, kad + mâzî “artık kesin olarak … -miştir” ile karşılanmıştır.*

No	Âyet ve Arapça lafız	Tekit edatı ve belâgî işlevi	Diyanet meâli	Elmalılı meâli	Bilmen meâli	Karşılaştırma ve değerlendirme	Önerilen çeviri ve gerekçesi
3	**Yâsîn 36/8** إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا …	**Edat:** inne (إِنَّا) **İşlev:** Gerekçe bildiren (ta‘lîlî) haber; 7. âyetteki iman etmeme hükmünün sebebi.	“Onların boyunlarına demir halkalar geçirdik, o halkalar çenelerine dayanmıştır …”	**Orij.:** “Çünkü biz onların boyunlarına kelepçekler geçirmişiz, onlar çenelerine dayanmıştır da burunları yukarı gözleri aşağı …” **Sad.:** “Çünkü biz onların boyunlarına kelepçeler geçirmişiz. O kelepçeler çenelerine dayanmıştır da burunları yukarı, …”	“Şüphe yok ki, Biz onların boyunlarına kelepçeler geçirmişizdir, tâ ki onların çenelerine kadar dayanmıştır.”	• Diyanet inneyi hiç karşılamamış. • Bilmen “Şüphe yok ki” demiş, ama 7. âyetle sebep-sonuç bağı görünmüyor. • Elmalılı “Çünkü” ile gerekçe ilişkisini göstermiş.	“Çünkü gerçek şu ki Biz, onların boyunlarına çenelerine kadar dayanan demir halkalar geçirdik …” *“Çünkü” gerekçeyi, “gerçek şu ki” tekidi verir.*
4	**Yâsîn 36/12** إِنَّا نَحْنُ نُحْيِ الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا …	**Edat:** inne (إِنَّا) **İşlev:** İnkârî haber; inne ile pekiştirme.	“Şüphesiz biz, ölüleri mutlaka diriltiriz. Onların yaptıklarını ve bıraktıkları eserlerini yazarız …”	**Orij.:** “Hakıkat biz biziz, ölüleri diriltiriz ve takdim ettikleri şeyleri ve bıraktıkları eserleri kitaba geçiririz …” **Sad.:** “Gerçekten biz ölüleri diriltiriz, onların önceden yapıp gönderdiklerini ve bıraktıkları eserlerini yazarız.”	“Şüphe yok ki, Biz ölüleri diriltiriz ve onların önden göndermiş olduklarını ve eserlerini yazarız.”	• Diyanet inneyi “şüphesiz” diye çevirmiş; “mutlaka” ile vurguyu ayrıca fiile taşımış. • Elmalılı orijinali “hakıkat”, sadeleştirilmiş baskı “gerçekten”, Bilmen ise “şüphe yok ki” demiş.	“Hiç kuşkusuz Biz ölüleri diriltiriz; onların yapıp öne sürdüklerini ve bıraktıkları izleri de yazarız …” *İnne “hiç kuşkusuz” ile verilmiştir.*
5	**Yâsîn 36/14** … فَقَالُوا إِنَّا إِلَيْكُم مُّرْسَلُونَ	**Edat:** inne (إِنَّا) **İşlev:** Talebî haber; tek tekitli bildirme (16. âyetteki üçlü tekitle kıyaslanır).	“… Onlar, ‘Şüphesiz biz size gönderilmiş elçileriz’ dediler.”	**Orij.:** “… dediler: haberiniz olsun biz sizlere gönderilmiş Resulleriz” **Sad.:** “Onlara: ‘Şüphesiz ki biz size gönderilmiş elçileriz.’ dediler.”	“… Dediler ki: «Muhakkak biz sizlere gönderilmiş elçileriz».”	• Üç meâl de tek tekit vermiş: Diyanet “şüphesiz”, Bilmen “muhakkak”, Elmalılı orijinali “haberiniz olsun”, sadeleştirilmiş “şüphesiz ki”.	“… ‘Doğrusu biz, size gönderilmiş elçileriz!’ dediler.” *Tek tekit “doğrusu” ile verilmiş; 16. âyetle kademe farkı korunur.*

No	Âyet ve Arapça lafız	Tekit edatı ve belâgî işlevi	Diyanet meâli	Elmalılı meâli	Bilmen meâli	Karşılaştırma ve değerlendirme	Önerilen çeviri ve gerekçesi
6	**Yâsîn 36/16** قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ	**Edat:** “Rabbimiz biliyor” (yemin değeri) + inne (إِنَّا) + lâm-ı müzahlaka **İşlev:** İnkârî haber; 15. âyetteki inkâr üzerine üçlü tekit.	“(Elçiler ise) şöyle dediler: ‘Bizim gerçekten size gönderilmiş elçiler olduğumuzu Rabbimiz biliyor.’”	**Orij.:** “Dediler: rabbımız bilir, inanın biz gerçek size gönderilmiş, Resulleriz,” **Sad.:** “Peygamberler dediler ki: ‘Rabbimiz biliyor ki biz gerçekten size gönderilmiş elçileriz.’”	“(O elçiler de) Dediler ki: «Rabbimiz bilir ki, muhakkak bizler sizin için elbette gönderilmiş elçileriz.»”	• Diyanet ve Elmalılı innâ ile lâmı tek kelimede (“gerçekten” / “gerçek”) toplamış; 14. âyetle arasındaki ton artışı silinmiş. • Bilmen üç unsuru da vermiş (“Rabbimiz bilir ki”, “muhakkak”, “elbette”).	“Dediler ki: ‘Rabbimiz şahittir ki; hiç kuşkusuz biz, size gerçekten gönderilmiş elçileriz!’” *14. âyetteki tek tekitten 16. âyetteki üçlü tekide geçiş görünür kalır.*
7	**Yâsîn 36/18** قَالُوا إِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ ۖ لَئِن لَّمْ تَنتَهُوا لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُم …	**Edat:** inne (إِنَّا) + lâm-ı muvattıe (لَئِن) + iki cevâb-ı kasem lâmı + nûn-i tekit **İşlev:** Haber cümlesi ve yeminli tehdit.	“Dediler ki: ‘Şüphesiz biz sizin yüzünüzden uğursuzluğa uğradık. Eğer vazgeçmezseniz, sizi mutlaka taşlarız ve bizim tarafımızdan size elem dolu bir azap dokunur.’”	**Orij.:** “Doğrusu dediler: biz sizinle teşe’üm ettik, yemin ederiz ki vaz geçmezseniz sizi hiç tınmadan recmederiz …” **Sad.:** “Herhalde biz sizin yüzünüzden uğursuzluğa uğradık. Eğer bu işten vazgeçmezseniz, andolsun ki, sizi hiç tınmadan taşlarız …”	“Dediler ki: «Biz sizinle teşe’ümde bulunduk. Andolsun ki, eğer vazgeçmez iseniz elbette sizi taşlayacağız. …»”	• Diyanet inneyi (“şüphesiz”) ve ilk cevâb-ı kasem lâmını (“mutlaka”) vermiş; ikinci fiildeki lâm + nûn tekidi görünmüyor. • Bilmen ilk cümlede inneyi çevirmemiş; yemini ve “elbette”yi vermiş. • Elmalılı orijinali inneyi “doğrusu”, yemini “yemin ederiz ki” ile vermiş; sadeleştirilmişte innâ “herhalde”ye dönüşmüş, kesinlik zayıflamış.	“Dediler ki: ‘Doğrusu biz sizin yüzünüzden uğursuzluğa uğradık. Andolsun, eğer vazgeçmezseniz sizi mutlaka taşlarız ve bizden size kesinlikle acıklı bir azap dokunur!’” *Haber ve tehditteki tekitlerin hepsi aktarılmıştır.*
8	**Yâsîn 36/24** إِنِّي إِذًا لَّفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ	**Edat:** inne (إِنِّي) + lâm-ı müzahlaka (لَّفِي) **İşlev:** İnkârî haber; şirki reddeden adamın çift tekitli kesin hükmü.	“O takdirde ben mutlaka açık bir sapıklık içinde olurum.”	**Orij.:** “Şübhesiz ben o vakıt açık bir dalâl içindeyim.” **Sad.:** “Şüphesiz ki ben, o zaman apaçık bir sapıklık içinde olurum.”	“«Muhakkak ki, ben o vakit apaçık bir sapıklıkta bulunmuş olurum.»”	• Âyette inne ve lâm olmak üzere iki tekit var. • Üç meâl de bunu tek zarfa indirmiş (“mutlaka”, “şüphesiz”, “muhakkak ki”); böylece 25. âyetteki tek tekitle aynı seviyeye düşmüş.	“Şurası muhakkak ki, o takdirde ben tam anlamıyla apaçık bir sapıklığın içine düşmüş olurum!” *Çift tekit korunmuş, 25. âyetteki tek tekitten ayrılmıştır.*
9	**Yâsîn 36/25** إِنِّي آمَنتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُونِ	**Edat:** inne (إِنِّي) **İşlev:** Talebî haber; imanın ikrarı ve muhatabı uyarma.	“Şüphesiz ben sizin Rabbinize inandım. Gelin, beni dinleyin!”	**Orij.:** “Haberiniz olsun ki ben rabbınıza iyman getirdim, gelin dinleyin beni.” **Sad.:** “Şüphesiz ki ben, Rabbinize iman getirdim, gelin dinleyin beni.”	“«Şüphe yok ki, ben sizin Rabbinize imân ettim. Artık bunu benden işitiniz.»”	• Üç meâl de tek tekiti aktarmış. • Elmalılı orijinalindeki “Haberiniz olsun ki” innenin dikkat çekme ve ikrar tonunu standart “şüphesiz”den daha canlı vermiş.	“Haberiniz olsun ki ben sizin Rabbinize gönülden iman ettim; artık beni dinleyin!” *Uyarı ve ikrar tonu “haberiniz olsun ki” ile verilmiştir.*

No	Âyet ve Arapça lafız	Tekit edatı ve belâgî işlevi	Diyanet meâli	Elmalılı meâli	Bilmen meâli	Karşılaştırma ve değerlendirme	Önerilen çeviri ve gerekçesi
10	**Yâsîn 36/55** إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغُلٍ فَاكِهُونَ	**Edat:** inne (إِنَّ) **İşlev:** Talebî haber; isim cümlesiyle cennet ehlinin kalıcı durumu.	“Şüphesiz cennetlikler o gün nimetlerle meşguldürler, zevk sürerler.”	**Orij.:** “Cidden eshabı Cennet bu gün bir şuğl içinde zevk etmektedirler” **Sad.:** “Gerçekten cennetlik olanlar bugün bir meşguliyet içinde zevk etmektedirler.”	“Şüphe yok ki, o gün cennet ashâbı bir eğlence içinde zevkiyâb olanlardır.”	• Üç meâl de inneyi aktarmış (“şüphesiz”, “gerçekten / cidden”, “şüphe yok ki”). • Diyanet ve Bilmen’deki standart “şüphesiz / şüphe yok ki” kalıbı isim cümlesinin sakin ve kalıcı müjde tonunu pek yansıtmıyor.	“Gerçek şu ki cennet ehli, o gün nimetlerle meşgul olup tam bir sevinç ve neşe içindedirler.” *İsim cümlesinin süreklilik anlamı “gerçek şu ki” ve “-dırlar” ile verilmiştir.*
11	**Yâsîn 36/60** … أَن لَّا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ ۖ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ	**Edat:** inne (إِنَّهُ) **Not:** لَكُمْ’deki lâm câr harfidir, tekit lâmı değil. **İşlev:** Şeytana kulluk yasağının gerekçesi.	“Ey Âdemoğulları! Ben, size, şeytana kulluk etmeyin. Çünkü o, sizin için apaçık bir düşmandır … diye emretmedim mi?”	**Orij.:** “And vermedim mi size? «Ey adem oğulları! Şeytana kulluk etmeyin, o size açık bir düşmandır» diye …” **Sad.:** “Ey Âdemoğulları! Şeytana tapmayın, o size apaçık bir düşmandır ve bana kulluk edin, doğru yol budur, diye size and vermedim mi?”	“Ey ademoğulları! Size tavsiye etmedim mi ki, şeytana ibadet etmeyiniz. Şüphe yok ki, o sizin için apaçık bir düşmandır.”	• Yalnız Diyanet gerekçe işlevini “çünkü” ile vermiş. • Elmalılı’nın iki baskısında da edat düşmüş; yalnızca “o size … düşmandır” denmiş. • Bilmen “şüphe yok ki” ile tekidi korumuş.	“… Şeytana kulluk etmeyin; çünkü o, sizin için kesinlikle apaçık bir düşmandır …” *“Çünkü” gerekçeyi, “kesinlikle … -dır” tekidi verir.*
12	**Yâsîn 36/62** وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا ۖ أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ	**Edat:** lâm (لَ) + kad (قَدْ) → وَلَقَدْ **İşlev:** İnkârî haber; yemin + kad ile saptırma fiilinin kesinliği.	“‘Andolsun, o sizden pek çok nesli saptırmıştı. Hiç düşünmüyor muydunuz?’”	**Orij.:** “Böyle iken celâlıma karşı o içinizden bir çok cibilletleri yoldan çıkardı, ya o vakıt sizin akıllarınız yokmıydı?” **Sad.:** “Böyle iken o sizden birçok nesilleri yoldan çıkardı. Ya o zaman düşünmüyor muydunuz?”	“Andolsun ki, sizden bir çok cemiyetleri sapıklığa düşürdü. Siz âkilâne düşünür olmadınız mı?”	• Diyanet ve Bilmen وَلَقَدْ’i “andolsun (ki)” ile vermiş. • Elmalılı’nın her iki baskısında “böyle iken” denmiş; yemin lâmı da kad de yansımamış.	“Nitekim andolsun ki o (şeytan), içinizden pek çok nesli kesin olarak saptırmıştı. Hiç mi aklınızı kullanmıyordunuz?” *Yemin ve kad’ın tamamlanmışlık anlamı birlikte verilmiştir.*

No	Âyet ve Arapça lafız	Tekit edatı ve belâgî işlevi	Diyanet meâli	Elmalılı meâli	Bilmen meâli	Karşılaştırma ve değerlendirme	Önerilen çeviri ve gerekçesi
13	**Yâsîn 36/76** فَلَا يَحْزُنكَ قَوْلُهُمْ ۘ إِنَّا نَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ	**Edat:** inne (إِنَّا) **İşlev:** Teselli bağlamında ilâhî ilmin gerekçelendirilmesi.	“(Ey Muhammed!) Artık onların sözü seni üzmesin. Çünkü biz, onların gizlediklerini de açığa vurduklarını da biliyoruz.”	**Orij.:** “O halde onların lâkırdıları seni mahzûn etmesin, biz onların içlerini de biliriz dışlarını da” **Sad.:** “O halde onların sözleri seni üzmesin. Biz onların içlerini de biliriz, dışlarını da.”	“İmdi onların lâkırdıları seni mahzun etmesin. Şüphe yok ki Biz, onların neleri gizlediklerini ve neleri ilan ettiklerini biliyoruz.”	• Diyanet inneyi “çünkü” ile gerekçe olarak vermiş. • Bilmen “şüphe yok ki” ile tekit yönünü seçmiş. • Elmalılı her iki metinde de inneyi hiç çevirmemiş.	“Artık onların sözleri seni üzmesin; çünkü gerçek şu ki Biz, onların gizlediklerini de açığa vurduklarını da çok iyi biliyoruz.” *Gerekçe ve tekit birlikte verilmiştir.*
14	**Yâsîn 36/31, 41, 71, 77** 36/31 أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ 36/41 أَنَّا حَمَلْنَا 36/71 أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ … 36/77 أَنَّا خَلَقْنَاهُ …	**Edat:** enne (أَنَّ / أَنَّا) **İşlev:** Mastar te’vilinde yan cümleyi pekiştirir.	36/31: “… onların artık kendilerine dönmeyeceklerini görmediler mi?” 36/41: “… taşımamız …” 36/71: “Görmediler mi ki, biz onlar için … hayvanlar yarattık da …” 36/77: “… bizim, kendisini az bir sudan … yarattığımızı görmedi mi ki …”	36/31 Sad.: “Görmediler mi ki, … Onlar artık kendilerine dönüp gelmiyorlar.” Orij.: “… onlar hiç onlara dönüp gelmiyorlar” 36/41 Sad.: “… bizim, onların neslini dolu bir gemide taşımamızdır.” 36/71, 77 Sad.: “… biz onlar için … yaratmışız da …” / “… kendisini bir damla sudan yarattığımızı görmedi mi de …”	36/31: “… Şüphe yok ki onlar, bunlara dönüp gelmiyorlar.” 36/41: “… muhakkak bizim yükletmiş olmamız.” 36/71: “Görmediler mi ki, muhakkak Biz onlar için …” 36/77: “İnsan görmedi mi ki, muhakkak Biz onu bir nutfeden yarattık …”	• Cümle ortasındaki enne Diyanet’te ve Elmalılı’da çoğunlukla “-dığını / -mamız” gibi ad-fiil ekleriyle ya da düz yan cümleyle verilmiş; ayrı bir vurgu zarfı yok. • Bilmen enneyi 36/31’de “şüphe yok ki”, 36/41, 71 ve 77’de “muhakkak” ile açıkça vermiş.	36/31: “… onların kendilerine asla geri dönmeyeceklerini görmediler mi?” 36/71, 77: “… bizzat yarattığımızı görmediler mi?” *Yan cümledeki vurgu zarflarla desteklenmiştir.*

Not: “Orij.” Elmalılı’nın orijinal, “Sad.” sadeleştirilmiş metnini gösterir. Meâl metinleri kuranvemeali.com’dan (erişim 5 Kasım 2026) âyet numarasına göre alınmıştır; “…” işareti âyetin devamının alınmadığını gösterir. Önerilen çeviriler ve gerekçeleri yazara aittir.

2.3. Bulgular

Kalıplaşma. Tabloda en dikkat çekici durum, farklı işlevlerdeki edatların aynı birkaç kelimeyle çevrilmesidir. Diyanet meâlinde 36/12, 14, 18, 25 ve 55. âyetlerin hepsinde inne "şüphesiz" ile karşılanmıştır. Bilmen'de ise inne çoğunlukla "şüphe yok ki" (36/2-3, 8, 12, 25, 55, 60 ve 76) veya "muhakkak" (36/14, 16, 24) kalıplarıyla verilmiştir. Oysa bu âyetlerde inne bir yerde gerekçe bildirir (36/8, 60, 76), bir yerde bir ikrarı duyurur (36/25), bir yerde de isim cümlesinin süreklilik anlamını taşır (36/55). Elmalılı'nın orijinal metni ise bu çeşitliliği daha iyi gösterir: 36/3'te "Emîn ol ki", 36/12'de "Hakıkat", 36/14 ve 25'te "Haberiniz olsun", 36/55'te "Cidden", 36/8'de "Çünkü" demiştir. Sadeleştirilmiş baskıda bu seçimlerin bir kısmı "şüphesiz ki / gerçekten" kalıbına dönmüştür.

Aynı durum lekad için de geçerlidir. 36/7'de Diyanet ve Bilmen "andolsun", Elmalılı orijinali "Celâlim hakkı için" demiştir; 36/62'de ise Diyanet ve Bilmen "andolsun" derken Elmalılı'nın her iki baskısı "böyle iken" ile başlamıştır. Lekadda mukadder bir yemin bulunduğu için bu tercih yanlış sayılamaz. Fakat kadın mâzî fiile kattığı "artık kesinleşti" anlamı, çoğu zaman yalnızca "-mıştır" ekine bırakılmıştır. Özellikle 36/62'de Elmalılı'nın "böyle iken … yoldan çıkardı" şeklindeki çevirisinde hem yemin hem kad tamamen kaybolmuştur. Tek tek edatlar bakımından ise en çok kayıp, 36/8 ve 36/76'da görüldüğü gibi, innenin hiç çevrilmemesi veya yalnızca "çünkü" ile verilmesidir.

Çift tekitin teke düşmesi. İkinci sorun, birden fazla tekit içeren cümlelerin tek zarfla çevrilmesidir. 36/16'da Diyanet ve Elmalılı innâ ile lâmı tek kelimede ("gerçekten" / "gerçek") toplamış, böylece 14. âyetteki tek tekitli bildirme ile 16. âyetteki üçlü tekitli cevap arasındaki ton farkı silinmiştir. Yalnızca Bilmen üç unsuru da ayrı ayrı vermiştir ("Rabbimiz bilir ki", "muhakkak", "elbette"). Aynı durum 36/24-25 için de geçerlidir. 36/24'te inne ile lâm bir arada olduğu halde üç meâl de tek kelime ("mutlaka", "şüphesiz", "muhakkak ki") kullanmış, bu da 25. âyetteki tek tekitle aynı seviyeye inmeye yol açmıştır. 36/18'de Diyanet ikinci fiildeki lâm ile nûn tekidini düşürmüş; Bilmen ise ilk cümledeki inneyi çevirmemiştir.

Karşılaştırmanın olumlu tarafı. Her yapıda kayıp olduğunu söylemek haksızlık olur. Mastar te'vilindeki enne Türkçede çoğunlukla "-dığını / -mamız" gibi ad-fiil ekleriyle erimiştir; bu, Türkçenin yapısı gereği doğal bir çözümdür ama vurgunun bir kısmı kaybolur; Bilmen ise 36/41, 71 ve 77'de enneyi "muhakkak" ile açıkça vermiştir. Yani sorun bütün edatlarda değil, özellikle inne, lâm ve kad gibi sık geçen edatlarda yoğunlaşmaktadır.

3. Çeviri Önerileri

3.1. Genel İlkeler

Yukarıdaki bulgulardan çıkardığım temel görüş, her edatı her yerde aynı kelimeyle çevirmek yerine edatın cümledeki işlevine bakmak gerektiğidir. Burada bir çekince de koymam lazım: Bütün tekit edatlarını tek tek çevirmeye çalışmak Türkçeyi ağırlaştırır ve yapay bir çeviri dili ortaya çıkarır. Amaç her edatı çevirmek değil, vurgunun derecesini ve işlevini korumaktır. Bu bakımdan aşağıdaki öneriler bir zorunluluk değil, bir tercih önerisidir.

Türkçede vurgu daha çok kelime sırasıyla yapılır; en güçlü vurgu yüklemden hemen önceki öğede toplanır.[16] Bu yüzden lâm-ı müzahlaka ile pekiştirilen haberi çevirirken “elbette”, “kesinlikle” gibi zarfı yüklemin önüne koymak daha doğal olur (“size gerçekten gönderilmiş elçileriz”). Ergin’in “kuvvetlendirme ve ihtimal eki” dediği “-dır”, cümleye kesinlik katabilir; “-mıştır” gibi birleşik biçimlerde de yüklemi pekiştirir. Bu pekiştirmenin kad + mâzî yapısının tamamlanmışlık anlamına yakın düştüğü ise bu çalışmadaki yorumumdur.[17] Tablo 3 bu ilkeleri özetlemektedir.

Tablo 3. Tekit yapıları için önerilen karşılıklar

Arapça yapı	Makam / işlev	Önerilen karşılık	Yâsîn’den örnek
Tek başına inne	Haber verme, dikkat çekme	“Gerçek şu ki”, “doğrusu”, “haberiniz olsun ki”	36/14, 25, 55
Tek başına inne	Gerekçe bildirme	“Çünkü”, “zira”; gerekirse “gerçek şu ki” ile birlikte	36/8, 60, 76
İnne + lâm-ı müzahlaka	İnkâra karşı çift tekit	Cümle başında “hiç kuşkusuz / şurası muhakkak ki”, yüklem önünde “elbette / kesinlikle”	36/16, 24
Kad / lekad + mâzî	Gerçekleşmiş olay, kesinleşme	“Artık kesin olarak … -mıştır”; yemin tonu varsa “andolsun ki”; anlatıda “nitekim”	36/7, 62

3.2. Örnek Uygulama: Yâsîn 36/14-16

Yukarıdaki ilkelerin nasıl işlediğini elçiler kıssasının küçük bir bölümünde göstermek istiyorum. 36/14’te elçiler “İnnâ ileyküm mürselûn” derler; burada tek bir tekit vardır, çünkü muhatap henüz açık bir inkâr göstermemiştir. Bu yüzden Türkçede de tek bir kelime yeterlidir: “Doğrusu biz, size gönderilmiş elçileriz.” Burada “doğrusu” hem tekit değerini taşır hem de cümleyi ağırlaştırmaz.

36/15’te halk “Siz de ancak bizim gibi insansınız, Rahmân hiçbir şey indirmedi, siz sadece yalan söylüyorsunuz” diyerek açıkça yalanlar. Muhatabın durumu değiştiği için 36/16’daki cevap da değişir: “Rabbünâ ya‘lemü innâ ileyküm le-mürselûn.” Artık üç unsur vardır: yemin değerindeki “Rabbimiz biliyor” cümlesi, inne ve lâm. Türkçede bunların üçünü de ayrı ayrı duyurmak gerekir: “Rabbimiz şahittir ki; hiç kuşkusuz biz, size gerçekten gönderilmiş elçileriz!”

İki âyeti bu şekilde çevirdiğimizde okuyucu, aynı cümlenin ikinci defa ve daha yüksek bir perdeden söylendiğini fark eder. Oysa her iki âyette de yalnızca “şüphesiz” denirse, kıssadaki gerilim artışı Türkçe metinde kaybolur. Bu örnek, tekit çevirisinde asıl ölçünün kelime karşılığı değil, cümleler arasındaki vurgu farkı olduğunu göstermektedir.

Sonuç

Bu çalışmada Yâsîn Sûresi’ndeki tekit edatlarının Türkçe meâllerde nasıl karşılandığını inceledim. Kısaca şu sonuçlara ulaştım. Birincisi, Diyanet ve Bilmen meâllerinde inne

[16] Tahsin Banguoğlu, *Türkçenin Grameri* (İstanbul: Baha Matbaası, 1974), 120.

[17] Muharrem Ergin, *Türk Dil Bilgisi* (İstanbul: Bayrak Basım Yayım Tanıtım, 2009), 330-331.

çoğunlukla “şüphesiz / şüphe yok ki” kalıbıyla verilmiş, bu yüzden gerekçe, ikrar ve süreklilik gibi farklı işlevler aynı kelimenin arkasında kalmıştır. İkincisi, inne ile lâmın bir arada geldiği âyetlerde (36/16, 24) çift tekit çoğu zaman tek zarfa indirilmiş; elçiler kıssasındaki kademeli artış bu yüzden görünmez olmuştur. Üçüncüsü, kad ve lekadın kesinleştirme anlamı çoğu yerde yalnızca “-mıştır” ekine bırakılmıştır.

Buna karşılık Elmalılı’nın orijinal baskısı bağlama göre değişen seçimleriyle (“Emîn ol ki”, “Haberiniz olsun ki”, “Çünkü”) öne çıkmakta; sadeleştirilmiş baskıda ise bu seçeneklerin bir kısmı standart kalıplara dönmektedir.

Önerilerim, her edatı kelime kelime çevirmek yerine edatın işlevini ve vurgu derecesini korumaktır. Bunun için Türkçenin yüklem önü vurgu, bildirme eki ve zaman-görünüş eki gibi imkânlarından yararlanılabilir. Bu çalışma tek bir sûre ve üç meâl ile sınırlıdır; daha geniş bir meâl kümesiyle ve diğer sûrelerle genişletildiğinde sonuçların nasıl değişeceği ayrıca araştırılabilir. Önerilen çevirilerin gerekçeleri benim yorumumdur ve tartışmaya açıktır.

Kaynakça

Banguoğlu, Tahsin. *Türkçenin Grameri*. İstanbul: Baha Matbaası, 1974.

Bingöl, Abdulkerim - Salmazzem, Mehmet. “Kur’ân’daki Te’kîd İfadelerinin Bazı Türkçe Meâllerdeki Karşılıklarına Dair Bir İnceleme”. *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 8/16 (2017), 166-180.

Ergin, Muharrem. *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım Yayım Tanıtım, 2009.

İbn Azzûz, N. “Eḍrubü’l-ḫaber”. Belâgat dersi 1. muhâdara notu. Tlemsen: Ebû Bekr Belkaid Üniversitesi, ts. (Muhammed et-Tûncî, *el-Câmiʿ fî ʿulûmi’l-belâġa* adlı eserinden naklen.)

Kuranvemeali.com. “Yâsin Suresi”. Erişim 5 Kasım 2026. https://www.kuranvemeali.com/yasin-suresi/1-ayeti-meali. (Diyanet İşleri (Yeni) [Halil Altuntaş - Muzaffer Şahin], Elmalılı Meali (Orjinal), Elmalılı Hamdi Yazır ve Ömer Nasuhi Bilmen meâlleri.)

Râvî, Kâzım Fethî er-. “Kur’an-ı Kerim’de Te’kid Üslupları”. Çev. Hasan Keskin. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 6/1 (2002), 133-174.